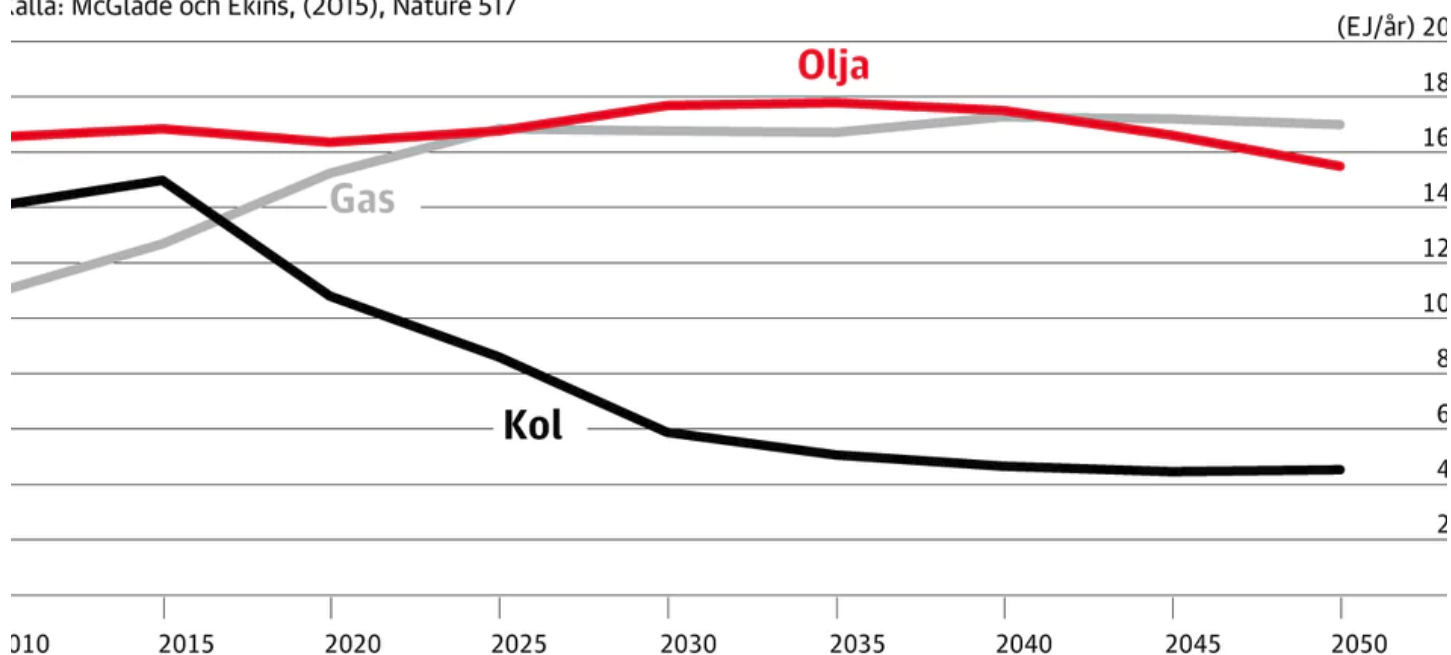

DN Debatt. "Utsläpp i Sverige fel fokus för svensk klimatpolitik"**Samhällsekonomiskt bäst minska kolanvändningen**

Oljeanvändningen bör fortsätta ungefär oförändrad fram till 2050, gasanvändningen öka något medan kolanvändningen snabbt måste börja minska.

Källa: McGlade och Ekins, (2015), Nature 517

Publicerad 2016-09-21

BYT POLITIK. Det mesta av världens kolreserver måste stanna i marken. Användningen av konventionell olja är ett klart mindre problem. Trots det är det centrala i den svenska klimatpolitiken en snabb minskning av inhemska oljeanvändning. Ett bra alternativ är att köpa och annullera fler utsläppsrätter, skriver forskarna John Hassler och Per Krusell.

Utsläpp av växthusgaser leder till klimatförändringar som kan orsaka irreparabla skador för ekonomi och välfärd. Särskilt stora är riskerna i fattiga länder. Som mångåriga forskare på klimatområdet menar vi att den svenska klimatpolitiken som presenteras i budgetpropositionen och i Miljömålsberedningen behöver ändras i grunden. I motsats till mycket av vad som hörs i debatten handlar det inte om att göra mer, utan om att göra bättre.

Klimatförändringarna kräver en global lösning och frågan är hur vi i Sverige kan bidra till denna. I vår egen forskning har vi visat att det viktigaste globala problemet är att hitta ekonomiska alternativ till kolkraft. Det finns mycket stora mängder brytbar kol på jorden. För att undvika en klimatkatastrof måste det allra mesta av dessa kolreserver stanna i marken. Användningen av konventionell olja är däremot ett betydligt mindre problem. Det finns helt enkelt inte tillräckligt med konventionell olja för att utgöra något allvarligt

klimatehot. Högst sannolikt är också det samhällsekonomiska värdet av att använda den konventionella oljan högre än den orsakade klimatskadan.

Våra resultat har nyligen bekräftats och förfinats av forskarna Christophe McGlade och Paul Ekins vid University College London. **I en studie i tidskriften Nature** visar de den samhällsekonomiskt bästa globala mixen av kol-, olje- och gasanvändning givet målet om högst två graders uppvärmning. De visar att oljeanvändningen bör fortsätta ungefär oförändrad fram till 2050, gasanvändningen öka något medan kolanvändningen snabbt måste börja minska (se figuren).

Frestelsen att framstå som "bäst i klassen" genom verkningslösa nedskärningar i Sverige eller elbilssubventioner måste vi stå emot.

Centralt i den svenska klimatpolitiken är en snabb minskning av inhemsk oljeanvändning. Vad blir konsekvensen av detta? Med största sannolikhet kommer oljan att användas av någon annan. Oljemarknaden är global, och om ett land minskar sin oljeanvändning styrs oljeproducenternas tankbåtar enkelt om till andra länder. Om en svensk storsatsning på elbilar skulle få efterföljare i länder där elen kommer från kolkraft skulle klimatproblemen till och med förvärras. Detta eftersom kolkraft leder till högre koldioxidutsläpp än olja samtidigt som den ersatta oljan förmodligen ändå används i andra länder. Att köra Tesla i Sverige är måhända coolt men bör inte ge några etiska pluspoäng.

Vi drar fyra slutsatser:

1

Idén om en fossilfri fordonsflotta i Sverige låter på ett ytligt plan lovvärd men är inte ett värdefullt bidrag till lösningen av de globala klimatproblemen.

Vi är också kritiska till att tidssatta mål för utsläppsminskningar sätts upp sektor för sektor. Sektorsvisa och årliga mål för utsläpp påminner om de sovjetiska planeringsprinciper där staten bestämde produktionen inom varje sektor, år för år. Få tror i dag att staten är bäst skickad att bedöma hur mycket det kostar att dra ner koldioxidutsläppen i olika delar av ekonomin. Sektorsvisa utsläppsbanor gör därför den svenska klimatpolitiken onödigt dyr. Sverige kan kanske kosta på sig att vara lättsinnigt med kostnaderna men så är inte fallet i många andra länder i världen. En onödigt dyr omställning i ett av världens rikaste länder kan bli ett varnande exempel snarare än motsatsen.

2

2. Sektorsvisa mål för utsläppsminskningar leder till onödigt höga kostnader och är fel väg att gå.

Finns det då inget bra i den svenska klimatpolitiken? Jo definitivt! Den svenska koldioxidskatten är ett ypperligt föredöme. Koldioxidskatten är kostnadseffektiv – en global skatt kan lösa klimatfrågan till en högst rimlig kostnad. En annan styrka är att vi inte har någon kolkraft i

Sverige.

Dessutom: i budgetpropositionen avsätter regeringen 300 miljoner kronor per år till att köpa och annullera utsläppsrätter från EUs system för utsläppshandel. Detta är förmodligen en av de mest effektiva klimatåtgärder Sverige vidtagit på senare år och borde därför skalas upp. Sverige skulle på detta sätt omedelbart kunna bli koldioxidneutralt till en kostnad av mindre än 2 miljarder kronor per år. Om intäkterna från koldioxidskatten användes för att köpa och annullera utsläppsrätter skulle det med dagens låga priser räcka till att klimatkompensera de samlade utsläppen från Sverige, Danmark, Estland, Finland, Holland, Irland, Kroatien, Lettland, Litauen, Ungern och Österrike.

Att klimatkompensera bilkörning genom att köpa och annullera utsläppsrätter kostar runt 10 öre per liter bensin. Förmodligen är detta en mycket effektivare åtgärd för den som vill bidra till ett bättre klimat än att skrota sin bil och köpa en elbil.

Annulering av utsläppsrätter påverkar utsläppen av växthusgaser direkt. Dessutom skulle priset på utsläppsrätter öka vilket skulle bidra till att lösa ett av de största problemen i den europeiska klimatpolitiken – att priset på utsläpp är alldeles för lågt för att driva utvecklingen i rätt riktning. Priset på kol inte är särskilt mycket högre än vad det kostar att ta upp det. Det betyder att redan ett något högre utsläppspris skulle göra mycket av kolkraften olönsam. Till skillnad från olja är kol dyrt att transportera i förhållande till sitt pris. Alltså skulle en minskning av kolanvändningen inom EU inte riskera att leda till en motsvarande ökning i resten av världen.

Det har föreslagits att Vattenfall borde instrueras att behålla sina kolfyndigheter och låta dem ligga kvar i marken. Vår bedömning är att detta inte är en effektiv klimatåtgärd. Givet det utsläppstak som ges av mängden utestående utsläppsrätter skulle rimligen Vattenfalls minskade utsläpp bara leda till att någon annan ökar sina utsläpp lika mycket.

3

3. Skala upp regeringens politik att köpa och annullera utsläppsrätter. Denna politik har mycket hög verkningsgrad för att hindra den globala uppvärmningen.

Det hävdas ibland att koldioxidskatter och utsläppsrätter är system för att de rika ska kunna "köpa sig fria" från ansvar. Detta argument är måhända begripligt men inte grundat i en realistisk analys av

klimatfrågan. Fattiga länder gynnas inte av att vi bedriver en ineffektiv klimatpolitik. Dock kan den svenska klimatpolitiken bli en viktig del i biståndspolitiken. Forskaren Seema Jayachandran vid Northwestern University i USA [har med sina medförfattare visat](#) att det är mycket lönsamt att betala bönder i Afrika för att använda sin mark till att binda koldioxid i skog. Givet den svenska koldioxidskatten är värdet av den koldioxid som lagras i ett ton virke cirka 2 000 kronor. Om skogsbönder i tredje världen fick betalt med sådana priser skulle det kunna vara ett viktigt bidrag till fattiga länders ekonomier samtidigt som det skulle vara ett verksamt medel i klimatpolitiken.

4

4. Kombinera bistånds- och klimatpolitiken. Betala bra för att inte hugga ner skog i Afrika och betala för att undvika kolkraftanvändning där.

Slutligen: Är det ändå inte viktigt för vår trovärdighet att Sverige går före? Jo absolut, men vi bör gå före genom att faktiskt förbättra klimatet! Frestelsen att framstå som "bäst i klassen" genom

verkningslösa nedskärningar i Sverige eller elbilssubventioner måste vi stå emot.

DN Debatt. 22 september 2016

Debattartikel

John Hassler och Per Krusell, professorer vid Institutet för Internationell ekonomi, Stockholms universitet

<http://www.dn.se/debatt/utslapp-i-sverige-fel-fokus-for-svensk-klimatpolitik/>

"Utsläpp i Sverige fel fokus för svensk klimatpolitik"

Repliker

Mattias Goldmann, vd tankesmedjan Fores med 2030-sekretariatet:

"Fossilfri fordonsflotta gör Sverige relevant"

Fem forskare från Lunds universitet och Stockholm environment institute:

"Klimatpolitik är inte ett ekonomiskt optimeringsproblem"

Svante Axelsson, nationell samordnare för fossilfritt Sverige och Anders Wijkman, avgående ordförande i Miljömålsberedningen:

"Enkla ekonomimodeller bortser från innovationer"

Katarina Luhr (MP), miljöborgarråd i Stockholms stad:

"Klimatpolitiken måste ha ett lokalt fokus"

Martin Ådahl, chefsekonom Centerpartiet:

"Inget föredöme om vi köper minskade utsläpp i annat land"

Slutreplik från John Hassler och Per Krusell:

"Sverige kan inte vara förebild för kolberoende länder"

Läs fler artiklar på [DN Debatt](#).

Detta är en opinionstext i Dagens Nyheter. Skribenten svarar för åsikter i artikeln.

John Hassler

Per Krusell

*Författarna är professorer vid Institutet för
Internationell ekonomi, Stockholms universitet*

Kommentera artikeln

I samarbete med tjänsten ifrågasätt erbjuder DN nu möjligheten att kommentera artiklar på DN Debatt och Insidan. Kanske kan du bidra med andra synvinklar och fakta? Håll dig till ämnet och håll en god ton. Visa respekt för andra skribenter och berörda personer i artikeln. Vi tar bort inlägg som vi bedömer är olämpliga.

IFRÅGASÄTT
BETA

Logga in/Skapa konto

Skriv din kommentar...

Lägg till referens

Kommentera

IFRÅGASÄTT
BETA

Tillbaka till toppen

Andra läser.**Snabbt medlemskap i EU är orealistiskt****"Hederskulturen fortsätter växa - med regeringens stöd"****Rush Limbaugh avfärdade orkan - nu flyr han själv**